

Alegat XLIX.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o rokowaniach z c. k. Rządem w przedmiocie odbioru funduszków indemnizacyjnych w zarząd Reprezentacji krajowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 9. października 1868. upoważnionym został Wydział krajowy do dalszych rokowań z c. k. Rządem o odebranie funduszków indemnizacyjnych galicyjskich i krakowskiego w zarząd Reprezentacji krajowej.

Na mocy tej uchwały przystąpiliśmy do rokowań po uprzednim porozumieniu się z c. k. Prezydum Namiestnictwa, które nas również pismem z dnia 16. stycznia 1869. l. 266 o otrzymanem w tym względzie upoważnieniu od c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych zawiadomiło.

Wyznaczono komisję, złożoną z delegatów rządowych i Wydziału krajowego.

W toku rokowań podali delegaci rządowi według otrzymanej od c. k. Ministerstwa instrukcyi następujące punkta, jako podstawę do zawarcia ugody względem oddania funduszków indemnizacyjnych:

1. Skarb Państwa wypłacać będzie krajowi tytułem bezzwrotnej subwencyi dla funduszków indemnizacyjnych kwotę 2,625 000 złr. rocznie.

2. Kraj winien opłacać rocznie kwotę, jaka się okaże po obliczeniu maximum opłacanego teraz przez kraj dodatku, biorąc po 51 cent. od każdego złotego w. a. opłacanych stałych podatków skarbowych, (co wynosi w przybliżeniu 2,856.000 złr.).

3. Niedobór, wynoszący obecnie w przybliżeniu 532,000 złr. w. a. rocznie, pokryty będzie osobną dotacją ze skarbu Państwa, którą kraj tytułem oprocentowanej pożyczki otrzymywać, a po ukończeniu amortyzacyi obligów indemnizacyjnych z prowizją 5% zwrócić będzie obowiązany.

4. Na wypadek zaprowadzenia wyższej stopy procentowej w opłacie podatków rządowych, niż byłby się dodatek 51 ct. w odpowiednim stosunku tak, ażeby kraj ogółem nie opłacał większej sumy dodatków na fundusze indemnizacyjne nad sumę pod 2. wyrażoną, — jednakże

5. na nowe przedmioty opodatkowania, któreby w przyszłości powstały, powinien być nałożony dodatek odpowiadający teraźniejszym dodatkom po 51 ct., a dochód ztąd wpływałby dla kraju na pokrycie niedoboru pod 3. pomienionego.

Delegaci Wydziału krajowego kierując się zasadą wypowiedzianą w ustępie 2. wyżejpowołanej uchwały: «iżby we własnym zarządzie funduszków indemnizacyjnych kraj nie był zmuszonym na potrzeby tychże funduszków większych ponosić ciężarów, jak dotąd ponosi» — nie podzielali zdania delegatów rządowych i z tego powodu nie objawili wobec komisji stanowczo swego zapatrywania na propozycję rządową, lecz poddali wprawdzie pod decyzję Wydziału krajowego pytanie: czyli pod wyrazem: «ciężary jakie kraj dotąd ponosi», rozumieć należy sumę ogólną, jaką kraj teraz opłaca na fundusze indemnizacyjne; (dodatki do podatków po 51 ct. spłaty dziesięcin, czynszów emfiteutycznych itd.) czyli ogólną sumę opłacaną w skutek poboru po 51 ct. dodatków od każdego złotego podatków stałych; czyli nakoniec tylko teraźniejszą stopę dodatku po 51 ct. Decyzya ta miałaby posłużyć delegatom za wskazówkę, jak sobie postąpić wobec wniosku rządowego, aby dotacya dawana na pokrycie niedoborów, zwróconą była Rządowi po ukończeniu amortyzacyi obligów z prowizją. Obowiązek taki byłby bowiem nowym ciężarem dla kraju, chociażby tylko w przyszłości.

Niedobór, który obecnie wynosi w przybliżeniu 332.000 zł. znacznie się z czasem zwiększy, ponieważ potrzeby na amortyzację będą aż do roku 1897. jednakowe, zaś od roku 1877., w którym ustaje spłata stron za wykupno dziesięciny itd. ubędzie dla funduszu amortyzacyjnego około 100.000 zł.

Z przyjęcia takiego warunku wynikłoby zatem, że kraj po skończonej amortyzacji pozostałby dłużnym skarbowi Państwa zwyż 11 milionów złr. w. a., nie licząc do tego prowizji, którą sobie skarb Państwa zastrzega.

W radzie Wydziału krajowego podzielili się zdania co do żadanego przez delegatów wyjaśnienia w ten sposób, iż Wydział krajowy widzi się spowodowanym względem rozstrzygnięcia tej kwestyi odnieść się do Wysokiego Sejmu.

Wprawdzie przeważało zdanie, iż pod ciężarami rozumiećby należało ogólną kwotę wyrachowaną na podstawie podatku z r. 1868., w którym wys. uchwała powzięta była

Rozdział tej kwoty należec powinien do Reprezentacji kraju, a nowe przedmioty opodatkowania, jakieby w przyszłości powstały, przynosić powinny dochód na korzyść kraju, a względnie ulgę opodatkowanym.

Za przyjęciem ogólnej w powyższy sposób wyrachowanej kwoty przemawia i to, że Wysoki Sejm wotował za zaprowadzeniem podatku kwocyjnego.

Zatem jedynym obowiązkiem kraju byłoby opłacać corocznie aż do ukończenia amortyzacji długu indemnizacyjnego, kwotę pomniejszoną, wszelkie zaś inne potrzeby powinien opłacać skarb Państwa bez regresu do kraju.

Do takiego obowiązku winien być skarb Państwa pociągnięty, ponieważ kraj domaga się tego z tytułów prawnych na ustawach opartych, które o obowiązku skarbu Państwa spłacenia uprawnionym przypadającej indemnizacji wyraźnie stanowią, co też przez obie Izby Rady Państwa przy sposobności rezolucyi o spieszne załatwienie sprawy indemnizacyjnej w Galicyi uznanem zostało.

Wreszcie kraj tem mniej może być pociągnięty do ponoszenia większych ciężarów, ponieważ wyłączną jest winą Rządu, że plan amortyzacji za późno i nieodpowiednio został ułożony.

Należałoby także zażądać od Rządu gwarancyi, iż zaległości czynne funduszów indemnizacyjnych zostaną ściągnięte.

Według tego zdania byłoby zatem zawarcie ugody z Rządem tylko na tej podstawie możliwem, a gdyby Ministerium do takich warunków przystąpić nie chciało, natenczas należałoby odwołać się o rozstrzygnięcie spornej sprawy do Trybunału Państwa (w myśl art. 5. ust. o kompetencyi Trybunału Państwa), gdyż tylko on, a nie Ministerium jako strona, miałby do tego kompetencyę.

Wszakże obok powyższego zdania znalazło równe poparcie i zdanie drugie, według którego za podstawę ugody nie należałoby brać kwoty ogólnej, lecz w ogólności stopę dodatku po 54 ct. od 4 złr. podatków.

Według tego zdania wypływałaby ztąd korzyść dla pojedynczych kontrybuentów na wypadek ubytku podatków, czy to z powodu odpisania takowych, czyli też z powodu, iż niektóre przedmioty opodatkowania istniećby przestały.

Wobec zachodzącej wątpliwości, które z powyższych zdań przypada bardziej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy przedkłada rzecz tę wysokiemu Sejmowi, oświadczając się za zdaniem pierwszym i stawia następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: ustęp drugi uchwały sejmowej z dnia 9. października 1868. «iżby pod własnym zarządem funduszów indemnizacyjnych kraj nie był zmuszonym na potrzeby tych funduszów większych ciężarów ponosić jak dotąd ponosi» — tłumaczy się w ten sposób, iż pod ciężarami rozumieć należy ogólną kwotę dodatków indemnizacyjnych, wyrachowaną na podstawie podatku opłacanego w roku 1868.

Marszałek krajowy:

Leon ks. Sapieha w. r.

Sprawozdawca:

Lawrowski w. r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 20. września 1869.